

Couperin François (1668-1733)

François Couperin to jeden z największych kompozytorów francuskiego baroku, mistrz klawesynu

Urodził się i zmarł w Paryżu, w rodzinie muzycznej, najliczniejszej i najbardziej znamienitej w Europie obok dynastii Bachów. Dla odróżnienia od reszty członków swego rodu zwany był *Wielkim* (*Le Grand*). W 1685 r. objął odziedziczone po ojcu stanowisko organisty kościoła Saint-Gervais w Paryżu (po nim przejął je Nicolas Couperin, a następnie inni członkowie rodziny). W 1693 r. otrzymał tytuł organisty króla (był nim wówczas Ludwik XIV, *Król-Słońce*), zaś w 1717 r. został nadwornym organistą i kompozytorem. Był także wirtuozem klawesynu i mistrzem w dziedzinie twórczości na ten instrument, która przyniosła mu największą sławę. Napisał ponad 230 miniatur, pełnych elegancji i poczucia humoru, układając je w analogiczne do suity układy cykliczne, zwane przez niego *ordres*, i publikując je w kolejnych księgach (1713 r., 1717 r., 1722 r., 1728 r.). Cechuje je wyrafinowana, odkrywca harmonika, o często nierozwiązywanym dysonansach.

François Couperin, Les Baricades Mistérieuses

Do twórczości François Couperina należą również dwa organowe opracowania mszy: *Messe pour les paroisses* oraz *Messe pour les couvents* (1690 r.), wokalno-instrumentalne utwory religijne: *Leçons de ténèbres* (1714 r.), offertoria i motety, a także świeckie aires na głos z basso continuo, do których należą m.in. *Brunette* (*Brunetka*) i *Epitaphe d'un Paresseux* (*Epitafium lenia*) oraz kanony na 3 głosy. Jego traktat dydaktyczny *L'Art de toucher le clavecin* (1716 r.) zawiera wskazówki dotyczące klawesynowej ornamentacji, sposobu wydobywania dźwięku i nowego systemu palcowania z użyciem kciuka, co zostało przejęte przez Jana Sebastiana Bacha.

Pièces en concert to suita złożona z części koncertów kameralnych François Couperina, opracowanych na wiolonczelę i smyczki przez Paula Bazelaire (1886-1958), francuskiego wiolonczelistę i znanego pedagoga. Składają się na nią *Prélude*, *Sicilienne*, *La Tromba* (*Trąbka*), *Plainte* (*Skarga*), *Air De Diable* (*Melodia Diabła*), w większości zaczerpnięte z dziesiątego z *Koncertów królewskich*, a także z szóstego ze zbioru koncertów *Les Goûts réunis*. Suita ta istnieje również w wersjach na wiolonczelę z towarzyszeniem fortepianu oraz z kwartetem smyczkowym.

dr Katarzyna Naliwajek-Mazurek

Ciekawostki

François Couperin uważał, że wkraczając w dziedzinę muzyki, odkrywamy, iż jest ona *piękniejsza od samego piękna*.